

Ikt. sz.: MGB/9-3/2015.

EL-2/2015. sz. ülés
(EL-5/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Mezőgazdasági bizottsága**
Ellenőrző albizottságának
2015. március 9-én, hétfőn, 16 órakor
az Országgyűlés Irodaháza 528. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>A napirend elfogadása</i>	5
<i>Beszámoló a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnak a Hortobágyi Nemzeti Park földbérleti pályázataival kapcsolatban készült vizsgálatáról, valamint részletes tájékoztató a vizsgálat során feltárt problémákról, a vizsgálat eredményeiről készült jelentésről és a vizsgálatból következő módosításokról a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet földbérlet-pályázati rendszerében</i>	6
<i>Dr. Nagy István államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Szinay Attila helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) kiegészítése</i>	8
<i>Kérdések, észrevételek, válaszok</i>	8
<i>Egyebek</i>	15
<i>Az ülés berekesztése</i>	16

Napirendi javaslat

1. Beszámoló a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnak a Hortobágyi Nemzeti Park földbérleti pályázataival kapcsolatban készült vizsgálatáról, valamint részletes tájékoztató a vizsgálat során feltárt problémákról, a vizsgálat eredményeiről készült jelentésről és a vizsgálatból következő módosításokról a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet földbérlet-pályázati rendszerében
Meghívott előadók:
Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter
Dr. Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter
Dr. Gaál Szabolcs Barna, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnöke
Nagy János, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Legény Zsolt** (MSZP), az albizottság elnöke

Harangozó Gábor István (MSZP), az albizottság alelnöke

Pócs János (Fidesz)

Földi László (KDNP)

Helyettesítési megbízást adott

Dankó Béla (Fidesz) Földi Lászlónak (KDNP)

Győrffy Balázs (Fidesz) Pócs Jánosnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Horváth Zoltánné főtanácsadó

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Nagy István parlamenti államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium)

Dr. Szinay Attila jogi és igazgatási ügyekért felelős helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium)

Sallai R. Benedek képviselő (LMP)

Jelenlévő

Obreczán Ferenc (Magosz)

(Az ülés kezdetének időpontja: 16 óra)

Az ülés megnyitása

DR. LEGÉNY ZSOLT (MSZP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Illő tisztelettel köszöntöm az Ellenőrző albizottság ülésén megjelent minden kedves bizottsági tagot, meghívott előadónkat és vendégünket. Megállapítom, hogy az albizottság határozatképes, köszönhetően kormánypárti képviselőtársainknak. Ha megengedik, külön megköszönöm, hogy határozatképes ellenőrző albizottsági ülést tudunk tartani a mai nap folyamán.

Egy napirendi ponttal szeretttük volna a mai napon a Mezőgazdasági bizottság hatáskörébe tartozó törvények végrehajtását, társadalmi és gazdasági hatását figyelemmel kísérő albizottságot összehívni, ez pedig nem más, mint beszámoló a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnak a Hortobágyi Nemzeti Park földbérleti pályázataival kapcsolatban készült vizsgálatáról, valamint részletes tájékoztató a vizsgálat során feltárt problémákról, a vizsgálat eredményeiről készült jelentésről és a vizsgálatból következő módosításokról a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet földbérlet-pályázati rendszerében.

Ebben a fontos témában természetesen meghívott előadókat is szeretttünk volna az üggyel kapcsolatban, ezért ezt a meghívót elküldtük Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter úrnak, Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter úrnak, dr. Gaál Szabolcs Barnának, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnökének és Nagy Jánosnak, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnökének.

Nagy tisztelettel köszöntöm Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter úr képviselőjében Nagy István államtitkár urat és Szinay Attila helyettes államtitkár urat.

Nagy János, a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet elnöke előzetesen e-mailen jelezte, hogy részt kíván venni a mai napi ülésen, majd később egy másik e-mailben jelezte, hogy egyéb elfoglaltságai miatt nem kíván részt venni az Ellenőrző albizottság mai ülésén. Lázár János miniszter úrról és Gaál Szabolcs Barnáról, a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal elnökéről még nem tudunk, reméljük, hogy személyesen vagy helyettesítés útján meg tudjuk hallgatni az ő előadásukat, véleményüket is az adott témában.

Mint mondtam, ez lesz az 1. napirendi pontunk, a 2. napirendi pont pedig az egyebek.

A napirend elfogadása

Most a napirendünk elfogadása következik. Kérdezem, hogy a napirenddel kapcsolatban van-e valakinek más javaslata, észrevétele. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, az írásban kiküldötteknek megfelelően terjesztem elő a napirendet. Aki ezt elfogadja, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy az albizottság 6 igen szavazattal, egyhangúlag elfogadta a mai ülés napirendjét.

Beszámoló a Kormányzati Ellenőrzési Hivatalnak a Hortobágyi Nemzeti Park földbérleti pályázataival kapcsolatban készült vizsgálatáról, valamint részletes tájékoztató a vizsgálat során feltárt problémákról, a vizsgálat eredményeiről készült jelentésről és a vizsgálatból következő módosításokról a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet földbérlet-pályázati rendszerében

1. napirendi pontunk tehát a KEHI-nek a Hortobágyi Nemzeti Park földbérleti pályázataival kapcsolatban készült vizsgálatáról szól. A múlt héten Harangozó Gábor képviselőtársunk a parlamentben kérdést intézett a miniszterelnök úrhoz, és miniszterelnök úr a válaszában azt mondta, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal az eljárást lefolytatta, javaslatot tett az egész pályázati rendszer módosítására, mert az több ponton nem felelt meg az átláthatóság követelményeinek. Ennek megfelelően a Földművelésügyi Minisztérium a pályázati rendszert módosította. *(Sallai R. Benedek megérkezik az ülésre.)* Közben köszöntjük Sallai képviselő urat is.

Ezzel kapcsolatban szeretnénk meghallgatni Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter úr helyett Nagy István államtitkár urat. De ha Szinay államtitkár úrnak lesz majd kiegészítése, azt értelemszerűen megteheti. Államtitkár úr parancsoljon, öné a szó.

Dr. Nagy István államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) tájékoztatója

DR. NAGY ISTVÁN államtitkár (FM): Köszönöm szépen. Engedjék meg, hogy először a földpályázatok történeti háttérét világítsam meg, mert akkor majd lehet látni, hogy minden viszonylagos, és hogy minden mindig mindennel összefüggésben van.

Először 2009. szeptember 1-jétől indult pályázati lehetőség, de akkor a nyilvánosság teljes kizárásával, az esélyegyenlőség mellőzésével, pályázat nélkül jutottak hozzá az akkori haszonbérletiek összességében ugyanakkora, 60 ezer hektár területen a gazdálkodási lehetőségekhez, és természetesen ezzel együtt a hektáronkénti 70 és 120 ezer forinthez. Ehhez képest jelentős előrelépést jelentett az új haszonbérleti pályázati rendszer alkalmazása, amely az összes hibájával együtt a korábbi gyakorlathoz képest már azzal jobban biztosítja az esélyegyenlőséget és a nyilvánosságot, hogy egyáltalán létezik.

Engedjék meg, hogy néhány adatot ismertessek a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága „Földet a gazdáknak” programjából. Összesen 65 780 hektárt hasznosítottak így, a birtoktestek száma 565 volt, az elnyert átlagos méretek 116 hektárnak feleltek meg. Az összes beadott pályázat 2323 volt, ebből az érvényes 2095, és a megkötött szerződések száma 762. Összességében azt mondhatjuk, hogy átlagosan négyszeres túljelentkezés volt a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága haszonbérleti pályázatain, így több mint 1500 pályázónak nem jutott föld.

A KEHI 2014. január 27-e és július 7-e között lefolytatott vizsgálata során 428 darab birtoktest, eredményesen zárult pályázati eljárás nyertes pályázatait vizsgálta, ebből 92 esetben tett észrevételt, tehát a pályázati eljárások közel 80 százalékát aggálytalannak találta. A megkötött haszonbérleti szerződések számát alapul véve hasonló az arány, hiszen az összes „Földet a gazdáknak” programból, az 590-ből 112 esetben tett észrevételt, tehát azok közel 81 százalékát teljesen szabályosnak találta.

A KEHI-vizsgálat eredményeként nem született büntető feljelentés, valamint polgári per indítását sem kezdeményezték, ami azt jelenti hogy a korrupció gyanúja fel sem merült a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága földhaszonbérleti szerződések megkötésére irányuló pályázati eljárások kapcsán. A KEHI-jelentés fenti

megállapításaival a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága nem értett egyet, és fenntartotta az ugyancsak fent kifejtett álláspontját.

A minisztérium a KEHI-jelentés tervezetének megismerése után egyrészt az észrevételek alapján módosította a 12/2012-es VM-utasítást, s a negyedik ütemet már eszerint hirdette meg és folytatta le, másrészt engedélyezte a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága részére a haszonbérleti szerződések megkötését a nyertes pályázókkal, vélhetően azért, mert a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának az álláspontját osztotta a KEHI megállapításaival szemben. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága tehát valamennyi haszonbérleti jogviszony létesítésére irányuló eljárást lezárta, a szerződéseket az összes pályázóval megkötötte és a területeket jegyzőkönyvileg birtokba adta.

2015-ben a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának Természetvédelmi Őrszolgálatára megkezdte a haszonbérleti szerződésekben foglaltak teljesítésének helyszíni ellenőrzését. Azokkal a birtoktestekkel kezdünk, amelyeket már 2013-ban vagy 2014-ben birtokba adtunk, de megvizsgáljuk azokat a területeket is, ahol a lehangosabbak voltak a mutyikiabálók: Balmazújváros és Berettyóújfalu környékén. Amennyiben a szerződésben foglaltak nem teljesülnek, akkor az idevágó jogszabályok alapján először felszólítjuk a bérlőt a szerződés betartására, és ha ez is eredménytelen lesz, akkor élünk a rendkívüli felmondás lehetőségével.

Közhelynek számít, hogy kevés a legelő állat a Hortobágyon, ami egyrészt annak köszönhető, hogy az előző haszonbérleti időszakban nem voltak részletes előírások arra vonatkozóan, hogy hektáronként mennyi számos állategységgel kell rendelkezni, mennyit kell legeltetni egy azonos területen, másrészt a Hortobágyi Nonprofit Kft. nem tudta az ökológiai szempontból szükséges mennyiségű jószággal lefedni a használatában álló 13 ezer hektárnyi gyepet. 3200 számos állatuk van, ami feleannyi területre lenne elég.

Az új szerződésekben a legelőkre általában 0,5 állategység/hektárt határoztunk meg, de vannak olyan birtoktestek, ahol 0,7-0,8 állategység/hektárral számolunk, ami azt mutatja, hogy jelentősen csökkentettük a természetvédelmi szempontból nem kívánatos intenzív kaszálók területét, mert így állítható elő, illetve tartható fenn a hortobágyi gyepeken a vizes élőhelymozaikok kedvező ökológiai állapota.

Ezeknek az intézkedéseknek köszönhetően 2016-ra két-két és félszeresére nő a legeltetett állatok létszáma a Hortobágyi Nemzeti Parkban, továbbá felére csökken az intenzív kaszálók kiterjedése. A birtoktestek kialakításakor, ahol lehetett, arról is gondoskodtunk, hogy elsősorban a nagyobb legelőterületekhez kisebb szántóterületek is tartozzanak, hogy az állatok számára a megfelelő takarmánynövényt elő lehessen állítani.

Összességében állítom, hogy az új, az Igazgatóság által értelemmel feltöltött és ellenőrzött haszonbérleti rendszernek köszönhetően a gyepterületek, illetve a beékelődő kisebb-nagyobb vizes élőhelyek ökológiai állapota jelentősen javul, ami a 2013-ban és 2014 elején birtokba adott területek esetében már nem terv, hanem kézzelfogható valóság.

A sajtóban megjelent – de a parlamentben is tanúi lehettünk ennek –, a Hortobágyi Nemzeti Park földpályázatairól szólva a miniszterelnök úr kifejtette, hogy a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal a kormány utasítására lefolytatta vizsgálatát, amely alapján a földművelési tárca módosította a földbérletek pályázati eljárását. Hozzátette, a konkrét ügyben véleménykülönbség volt a minisztérium és a KEHI között, de ezt január 31-ig tisztázták a felek. A miniszterelnök szavai szerint a nyertes pályázóknak előírták – ez nagyon fontos és nagyon szeretném hangsúlyozni –, hogy a megkötött haszonbérleti szerződésben vállaltaknak a szerződés teljes időtartama alatt meg kell felelniük. Tehát nemcsak a végére, hanem a teljes időtartamra meg kell

felelniük. Úgy találták, hogy legalább 14 esetben fel kell mondani a szerződéseket. A Nemzeti Park Igazgatósága ezen dolgozik, és ezt pályázati formában majd újra meghirdetjük a „Földet a gazdáknak” program keretén belül.

Azt hiszem mindaz, ami ebben az ügyben történt, előrevitte magát az ügyet, és segít elosztatni mindazokat a kételyeket és félelmeket, amelyek ezzel a pályázati rendszerrel kapcsolatosan voltak. Az, hogy 80 százalék felett találták érvényesnek, eredményesnek és minden gond nélkülinek a pályázatokat, egy ilyen nagy volumenű pályázatnál kiváló eredmény. Köszönöm szépen, elsőre ennyit szerettem volna elmondani.

ELNÖK: Köszönjük szépen, államtitkár úr. Szinay helyettes államtitkár úr esetleg szeretné kiegészíteni valamivel az elhangzottakat?

Dr. Szinay Attila helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium) kiegészítése

DR. SZINAY ATTILA helyettes államtitkár (FM): Tisztelt Bizottság! Akikkel nem találkoztam még, azoknak bemutatkozom: Szinay Attila vagyok, az FM jogi ügyekért felelős helyettes államtitkára. Ebből következően én pusztán csak az ügy jogi részével kapcsolatban szeretnék annyit mondani, hogy államtitkár úr kiemelte, az FM változtatott a pályázati eljárásrenden. Ez a 2/2014-es FM-utasítással került beépítésre a pályázati kiírásba. Ezt nem sorolnám fel taxatíván, mert vissza-ellenőrizhető, de azt hiszem, fontos megemlíteni, hogy már csak saját állatállománnyal lehetett pályázni. Tisztáztuk azt, hogy egyes okirati másolatoknak milyen alakiséga kell legyen, illetve egyértelmű, hogy a helyben lakók preferáltabbak más pályázókhoz képest.

Én úgy foglalnám össze az FM álláspontját, hogy a KEHI véleményére megküldtük a saját észrevételeinket, és nemcsak azért, mert a jog egy olyan tudomány, amit különbözőképpen lehet értelmezni, hanem azért, mert meggyőződésünk, hogy az FM észrevételei helytállóak. Végül úgy tudom összefoglalni, hogy a KEHI erre az észrevételünkre a végleges választ még nem küldte meg. De amit államtitkár úr elmondott, az annyiban mindenképpen fontos, hogy ha valaki megsérti a pályázat szabályait, akkor a Nemzeti Parknak a jövőben lehetősége van megszüntetni a szerződést. Azt hiszem, hogy ez a legfontosabb ebben a tekintetben.

ELNÖK: Köszönjük, államtitkár úr. Képviselőtársaimé a szó. Harangozó Gábor képviselő úr!

Kérdések, észrevételek, válaszok

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP): Köszönöm, elnök úr. Én is szeretném köszönteni államtitkár urakat az Ellenőrző albizottság ülésén, valamint a tisztelt kollégákat. A végével kezdeném. Ha jól értettem azt, amit Szinay államtitkár úr mondott, akkor ezek szerint ez a KEHI-vizsgálat még nem zárult le, hiszen a vizsgálat akkor zárul le, amikor a KEHI megküldi önöknek is a végleges álláspontját, és ezek után van egy lezárt vizsgálat.

DR. SZINAY ATTILA helyettes államtitkár (Földművelésügyi Minisztérium): Azt mondhatjuk, hogy a fizikai vizsgálat lezárult. Mi megküldtük a KEHI-nek az észrevételeinket, amire még nem kaptunk választ. Most ezt tudom mondani.

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. A miniszterelnök úr azt állította, jogilag január 31-ig van lehetőség arra, hogy a KEHI a

minisztériummal a kettőjük között lévő nézeteltérést valamilyen módon oldja fel. Ezek szerint ez nem történt meg.

Ez kicsit érthetőbbé teszi a helyzetet, mert tudomásom szerint – legalábbis a miniszterelnök úr korábban erről tájékoztatott, de Lázár miniszter úr is – ha ez egy lezárt vizsgálat lenne, akkor az már nem lenne titkosítva, ennek onnantól fogva fel kellene kerülnie a KEHI honlapjára, és mindenki számára elérhetőnek kellene lennie. De ez a mai napig nem történt meg. Akkor már értjük, hogy azért nem történt meg, mert ez a vizsgálat valójában még nem zárult le.

Köszönöm szépen a tájékoztatást, egy picivel már többet tudunk, mint eddig, de azért még nagyon sok minden van, amit nem tudunk. Először is a miniszterelnök úr azt állította, hogy az egész földpályáztatási rendszer átírására, átdolgozására utasította a minisztériumot, merthogy az az átláthatóság követelményeinek nem felelt meg. Igazából azért hívtuk össze ez az albizottsági ülést, mert szeretnénk megtudni, hogy miért nem felelt meg az átláthatóság követelményeinek. Mik voltak azok a hibák, amiket a KEHI feltárt az egész pályázati rendszer tekintetében, ezek közül a hibák közül mi az, amit véglegesen elismert a minisztérium, és e hibák elismerése után – miután a miniszterelnök úr azt mondta, hogy már új pályázati rendszer került kialakításra – szeretnénk volna megtudni, hogy milyen lesz az új pályázati rendszer. Arról már kaptunk tájékoztatást, hogy erről egy kormányrendelet már megszületett, viszont a többi kérdés még mindig feltáratlan maradt. Ami pedig nem lényegtelen kérdés, hiszen – mint ahogy államtitkár úr is elmondta – ezzel a pályázati rendszerrel 65 780 hektár került kiosztásra.

S ha itt súlyos hibák voltak és a pályázati kiírás nem felelt meg az átláthatóság alapvető követelményeinek, akkor az további kérdéseket vet fel, például azt, hogy csak a Hortobágyon volt-e így. De nyilván nemcsak a hortobágyi legelőpályázatoknál sértették meg az átláthatóság alapvető kritériumát, hanem mind a 65 ezer hektárnál. Ezért szeretnénk tudni, hogy fogja-e további KEHI-vizsgálat is követni ezt a KEHI-vizsgálatot a korábban lezárt pályázatokkal kapcsolatosan.

Államtitkár úr is mondott itt számokat, például hogy 428 megvizsgált pályázat közül 92 esetben fogalmazott meg észrevételt a KEHI. Én is megnéztem ezt a vizsgálatot, hogy hol, milyen földterületeket és milyen tulajdonosokat érintett. Ezt egy nyílt bizottsági ülésen nyilván nem lehet megbeszélni, de maga a KEHI is készített egy kimutatást arról, hogy szerintük az általuk megvizsgált pályázatok 25 százalékánál nem lett volna szabad szerződést kötni, merthogy 14-nél eleve nem felelt meg a pályázati feltételeknek a későbbi nyertes. Úgy látom, hogy ezeknél – legalábbis a miniszterelnök úr, de államtitkár úr szavai szerint is – fel fogják bontani a szerződéseket. De hát ezen túl még rengeteg pályázat van, ahol fiktív állatlétszám, fiktív telephely szerepel, de más visszaélések is voltak a KEHI által felsorolva. Ezek szerint ma sem leszünk bölcsőbbek a tekintetben, hogy mi lesz ezeknek a pályázatoknak a sorsa. Ez már csak azért is nagyon szomorú, mert több mint 7 ezer állat maradt legelő nélkül, valamint évtizedek óta helyben legeltető, állattartással foglalkozó, tisztességesen dolgozó családok tucatjai maradtak föld nélkül. A korábbi évtizedekben mindig biztosítva volt ezeknek a családoknak a megélhetése abból, amihez értenek.

Államtitkár úr mondott itt szép szavakat és sorolt fel statisztikákat arról, hogy milyen jól működik, mennyi embernek, hány új belépőnek nyújt megélhetést ez az új pályázati rendszer. Nos, a hortobágyi tapasztalatok nem ezt mutatják, ott családok vesztették el a megélhetési lehetőségüket. Tudván, hogy voltak visszaélések, azt szeretnék, ha ez valahogyan orvosolva lenne és végül földhöz juthatnának.

Azért is időszerű az a kérdés, hogy mikor, mert hogy hamarosan elérkezik az április, és legkésőbb áprilisban ki kellene hajtani az állatokat. Ezért ha mégiscsak

tudnának többet mondani ezekben a kérdésekben, akkor én azt megköszöném. Első körben ennyit kívántam elmondani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő úr. Sallai R. Benedek képviselő úrnak adom meg a szót.

SALLAI R. BENEDEK (LMP): Köszönöm a szót, elnök úr. Én is megköszönöm államtitkár úr beszámolóját. Én nem szeretném elvitatni azt, hogy ennek a pályázati rendszernek a korábbi rendszerhez képest – amikor pályáztatás nélkül, átláthatatlanul zajlott a földbérletek rendszere – vannak előnyei. Azt viszont nem szeretném, ha államtitkár úr elvitatná azt, hogy ennek vannak negatív pontjai is, olyanok, amiket joggal támad az ellenzék. Az pedig bocsáttassék meg, hogy az ellenzéknek nem az a feladata, hogy a kormányzati intézkedések előnyeit kihangsúlyozza, hanem az, hogy a hibákra és a problémákra rámutasson.

Lázár János miniszter úrnak köszönhetően a múlt héten nekem is volt alkalmam meglátogatni a KEHI-t és átnézni a jelentést. Én egy olyan jelentést kaptam, amelyben semmilyen személyi adat nem volt, mert minden ki volt takarva, de azért láttam benne jó néhány olyasmit, ami aggodalomra ad okot. Nem tudom, hogy ezen az ellenőrző albizottsági ülésen mondhatok-e adatokat, de miután ti sajtótájékoztatót tartottatok belőle, gondolom, hogy lehet.

31 olyan nyertesről beszél a KEHI-jelentés, akik menet közben alakultak. Nagyon nehéz elhinni, hogy meglévő állatállománya volt annak, aki a pályázatot megelőzően még nem formálódott jogi személlyé. Én tiszteletben tartom Nagy István államtitkár úr szakmai hozzáértését, így nyilván mind a ketten tisztában vagyunk azzal, hogy azok, akik sertésállománnyal vagy ötven fehér kacsával nyertek, milyen arányban lehetnek jelen az extenzív gyeplegelésben. Tehát vannak a jelentésben olyanok, amikkel szakmailag kár lenne vitatkozni, és rámutatnak azokra a problémákra, amikkel rendre találkozhatunk.

Én átnéztem a jelentést és azt láttam, hogy itt-ott sérültek a pályázói jogok, hiszen a jelentés rámutat arra, hogy volt olyan, akinek a pályázat benyújtása után volt hiánypótlásra lehetősége, holott a pályázati kiírás tiltotta ezt. Ez azt jelenti, hogy lehettek olyan pályázók, akiket sérelem ért azért, mert ezt a jogot nem ismerve nem éltek a lehetőséggel. Így bizony a pályázati rendszer jogszerűségével kapcsolatban mindenképpen merülhet fel aggály.

De nem is csak a jogszerűséget akarom vitatni, egyébként sem szeretnék jogász emberekkel jogról vitatkozni. Nagyon sokszor tapasztaljuk, hogy a jog és az erkölcs sajnos nem mindig jár kéz a kézben. Kaptunk egy listát a hortobágyiaktól arról, kik jutottak földhöz megalapozatlanul, állatállomány nélkül és vitatható jogi háttérrel. Érdekes módon a jelentés túlnyomó többsége nincs átfedésben ezzel. Például akiket leginkább támadni lehetett – például Kun Péter, akit az MSZP kiemelt, más tiszacsegei vállalkozók, akár a lépfenés pályázó –, azok nem is voltak benne a KEHI-jelentésben, ami azt jelenti, hogy olyanokra, amik miatt a legtöbb politikai támadást indítani lehetne, a KEHI jelentése nem is mutat rá. Én azért vagyok óvatos ezzel a KEHI-jelentéssel, mert könnyen meglehet, hogy pont tisztességes kispályázókat veszélyeztetünk azzal, hogy ezt piszkáljuk, nem pedig a politikailag leginkább célozható célcsoportot, akik a legnagyobb hatással lehettek erre az ügyre.

Azt azért tanulságként érdemes lenne az FM-nek megvizsgálnia – amit Harangozó képviselő úr azonnali kérdésben vagy interpellációban felvetett a minap a parlamentben –, hogy bizonyítást nyert az, hogy voltak szabálytalanságok. Debrecen messze van a Kossuth tértől, és nem is kell a Kossuth térnek mindenért helytállnia. A területi szervezeteknél is lehetnek hibák, amiért a miniszternek nem kell rögtön

lemondania, de rendet kellene tennie. Szerintünk érdemes lenne a többi kilenc nemzeti parknál is elvégezni ezt a vizsgálatot, de nem a KEHI-nek. Miért ne vizsgálhatná felül a teljes pályázati rendszert a jogi helyettes államtitkárság?

Én alapvetően nem szeretek sajtóértesüléseknek helyt adni, de azért például az Ángyán-jelentésekben a pályázati rendszerekről közzétett összefüggések viszonylag meggyőzőek, és nem tűnnek sajtókacsának ahhoz, hogy bennem már aggályokat keltsen az egész pályázati rendszer hitelessége. Nyilván nem lehet megtiltani egyetlen Fidesz-szimpatizánsnak és egyetlen Fidesz-tagnak sem azt, hogy ő is akarjon gazdálkodni, és nem lehet azt mondani, hogy egy pályázati rendszerben csak ellenzékiek nyerjenek. Ilyen elvárásunk nem lehet, de itt azt derült ki, hogy semmiféle gazdálkodói múlttal nem rendelkező személyek jutottak termőföldre, és kiderült az, hogy statisztikailag ugyan igazolták az állatállományt, de a gyepen nincsenek állatok, egyáltalán nem legelnek. És jó néhány ilyen esetre van példa. Nem egy olyan pályázóról tudunk – oda tudom vinni államtitkár urat –, akinél intenzív állattartásban benn áll száz marha az istállóban, azok legelni soha nem mennek, de intenzív kaszálóként üzemel a védett gyepek, a pannonszikes, holott nem ez lenne az elsődleges célja.

Azt gondolom, ennek a jelentésnek az a legfontosabb tanulsága, hogy teljes mértékben felül kell vizsgálni ezt a korábbi pályázati rendszert, mert minden jó szándék ellenére kerülhet homokszem a rendszerbe. Itt pedig, úgy látszik, viszonylag sok homokszem van, amiről jó lenne beszélni.

S még egy dolgot szeretnék a jogi helyettes államtitkár úr szíves figyelmébe ajánlani. Én kiírtam egy kis listát, amire rá volt írva, hogy mi titkos meg mi nem a KEHI-jelentésben, pontosabban hogy mi nem nyilvános, mert nem titkos, hanem a pontos megfogalmazás szerint tíz évig nem nyilvános. Tényleg voltak olyanok a pályázati rendszerben, amikkel nem lehet vitatkozni. Azt, hogy nyilvánvalóan teljesen valótlan adatokat közöltek arról, hogy milyen az állatállományuk, meg arról, hogy korábban részt vettek-e az agrár-környezetvédelmi gazdálkodási programban vagy nem vettek részt, és nem volt egy kötelező objektív ellenőrzési rendszer, hanem jóhiszeműen elhitték azt, hogy a valóságnak megfelelően közöltek adatokat, nem leplezni kellene, hanem a miniszterelnök úrral egyetértve az FM-nek kellene élenjárnia abban, hogy ezeket a szabálytalanságokat felszámolja és megszüntesse. Ezt inkább csak arra kellene használni, hogy ugyanezek a hibák másutt ne történjenek meg. Mert azoknál az alföldi nemzeti parkoknál, amelyeket behatóbban ismerek, szintén jó néhány ilyen aggály felvetődik. Ezért még sokáig céltáblája lehet az ellenzéknek, illetve a közvélekedésnek ez a pályázati rendszer. Ez a jelentés jócskán rámutat arra, hogy van még mit tenni az FM-ben ezekkel a pályázatokkal.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő úr. Pócs János képviselő úrnak adom meg a szót.

PÓCS JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen. Elnök úr engedelmével nem kérdést szeretnék feltenni, hanem észrevételt szeretnék megfogalmazni az elhangzottakkal kapcsolatban. Harangozó képviselő úr úgy zárta a gondolatait, hogy az előző évtizedekhez képest tisztességesen helyben gazdálkodó családok maradtak föld nélkül. Azt azonban nem tudni, hogy az aggodalmát mivel, kikkel kapcsolatban fejtette ki. Talán a Hortobágyi Nemzeti Park működéssel kapcsolatban is igaz lehet Jókainak az a mondása, hogy csak az tudja, hová jutottunk, aki tudja, hogy honnan indultunk el.

Amikor a Hortobágyi Nemzeti Park tekintetében Harangozó Gábor képviselő úr úgy fogalmazott, hogy helyben évtizedeken át tisztességesen gazdálkodók

maradtak föld nélkül, akkor nyilván arra a nagyiváni gazdálkodóra, Lajtos Istvánra gondolt, aki a szocialista kormánnyal, Gógös Zoltán államtitkár úrral és a Hortobágyi Nemzeti Park vezetésével kéz a kézben 2500 hektár földet tudott kijátszani saját magának. S ennek az időszaknak a legpofátlanabb módszere még az volt, hogy azt a földet, amit a piaci ár egyharmadáért kapott bérbe, a helyben élő és tisztességesen dolgozó családi gazdáknak bérbe adta. S még emlékezhetünk arra, amikor Lajtos István belemondta a kamerába: már csak nem hagyjuk, hogy a családi gazdálkodók járjanak jól. A hatályos földtörvény és a Nemzeti Park jelen filozófiája nem arról szól, hogy csak a családi gazdálkodók járjanak jól, hanem arról, hogy mindenki jól járjon.

Nem tudom, hogy Harangozó Gábor képviselő úr az éveken át tisztességesen gazdálkodók alatt azt érti-e, hogy Lajos István 370 millió forint állami támogatáshoz jutott, azaz naponta több mint 1 millió forinthez. S ha az ő jelentését megnézi Harangozó Gábor úr, akkor megtalálja benne azt is, hogy kijelentik: a valóságban más volt az állatlétszám, mint papíron. És amikor Gógös államtitkár úrral, Vadai Ágnessel meg Gyurcsány Ferencsel az állattelepet látogatták meg, akkor Lajtos István belemondta a kamerába, hogy nem szereti, amikor a politika belefolyik a gazdálkodásba.

Elismerem azt, amit Sallai képviselő úr mondott, hogy néha homokszem kerül a szerkezetbe. De azt hiszem, hogy ehhez az ügyhöz képest a szocialista ügyekben került homokszem a gépezetbe. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő úr. Mivel nincs több képviselői kérdés és hozzászólás, viszonzválaszra megadom a szót Nagy István államtitkár úrnak.

DR. NAGY ISTVÁN államtitkár (FM): Köszönöm szépen. Sallai képviselőtársamnak mondom, hogy pontosan azért vagyunk itt, amit ő elmondott. Tudniillik az egészhet körülöngte a politikának egy olyan köde, ami bizalmatlanságot ébresztett. Nem lehet a gazdálkodókat bizonytalanságban tartani, nem lehet ma a politikának egy olyan hangulatot kelteni a „Földet a gazdáknak” program keretén belül, ami hátráltatja, netán veszélyezteti a gazdálkodást. A Földművelésügyi Minisztérium képviselői azért vannak itt, hogy meghallgassák a véleményeket, megfogadják az észrevételeket és a lehető legjobbba tegyék ezt a pályázati rendszert. Ez ugyanis csak akkor tud jól működni, ha valóban betölti a szerepét. Nincs miért szégyenkeznünk! Tízszor több gazda jut földhöz, mint az előző kormány földprogramja keretében. Tízszor többen gazdálkodhatnak ennek a segítségével. Azt hiszem, hogy ez egy kifejezetten jó érték és egy nagyon jó szám.

Hogy vannak hibák? Nos, a hibákat elismertük. Miniszter úr utasította a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságát, hogy készítse elő a 14 megkötött szerződés felbontását. Tehát nem marad szó nélkül, tett nélkül és következmény nélkül az, ha valaki tisztességtelenül nem a valós adatokat adja meg egy pályázat során. Ennek következménye van, olyan következménye, hogy felbontják vele a szerződést. Legyen ez az ülés egy olyan bizalomerősítő lépés, amely azt szolgálja, hogy akár ellenzékben, akár kormányon mindnyájan azért dolgozunk, hogy minél több ember húzhasa a föld jussát, és minél több ember tudjon megélni abból a földből.

Harangozó képviselőtársamnak hadd mondjam el – s ez most nem hangzik jól, de el kell mondanom, mert legalább nekünk érteni kell –, hogy aki területet bérel, annak tisztában kell lennie azzal, hogy a bérlet egyszer lejár, és ennek a pályázatnak egyszer vagy így, vagy úgy vége lesz. Tehát nem lehet rákalkulálni, de fogalmazhatnék úgy is nem szakszerűen, hogy nem egy életbiztosítás a haszonbérlet. Annak van egy időtartama, azon belül a dolog rendben van, de utána korántsem biztos, hogy ugyanaz a személy bérelheti a területet, mint aki korábban bérelte.

Felvetették, hogy át kellene vizsgálni az összes többi földterület kérdését. Azt kell mondjam önöknek, hogy nem merült fel olyan fokú probléma, ami ezt igényelné, ahol pedig felmerült, ott jogi útra terelték, és mindenütt az új nyertes nyerte meg a bírósági pereket. Tehát nincs okunk azt feltételezni, hogy máshol hasonló problémák lennének.

Azt gondolom, kedves képviselőtársaim, hogy mindaz, ami lezajlott, ez a 14 eset egy nagyon jó okulás arra, hogy a következő földpályázatoknál tisztább viszonyok legyenek, és nagyon nagy intő jel mindazok számára, akik szabadon értelmezték azt, hogy hogyan nyilatkoznak a különböző adatokról. Véleményem szerint ez a 14 elbukott pályázat lesz a legjobb jel egy megújuló földprogramra. Az új verziót már a megújult földprogram kiírásaival bonyolítottuk le, ami láthatóan jól működik, eredményes, és nagyon remélem, hogy a jövőben is minden földpályázat kiváló eredménnyel fog végződni, és azt a célt szolgálja, hogy minél többen élhessenek a földből, és hogy vidéken minél több embernek megélhetési lehetőséget biztosítson a termőföld. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, államtitkár úr. Szinay államtitkár úr szeretné-e kiegészíteni az elhangzottakat? *(Dr. Szinay Attila: Köszönöm, nem.)* Köszönjük. Harangozó képviselő úr, parancsoljon!

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP): Köszönöm. Csak egy egészen egyszerű kérdésem lenne. Mikor bonyolítják le az új földpályázati rendszerrel a pályázatokat?

ELNÖK: Köszönjük, képviselő úr. Sallai képviselő úr is szeretne még egy rövid kérdést feltenni.

SALLAI R. BENEDEK (LMP): Engedjen meg nekem egy javaslatot, államtitkár úr. Mivel nem kényelmes és nem vágyik a földművelésügyi tárca folyamatos botrányos helyzetekre, amikor politikai céltábla lesz a földprogram, praktikus lenne, ha a pályázati rendszerbe tanácskozási joggal, szavazati jog nélkül az ellenzéki pártok képviselőit vagy civileket beengednének – természetesen kisebbségben, tehát nem úgy, hogy bármire befolyással tudjanak lenni –, hogy meggyőződhetnek arról, hogy ezek a pályázatok jók. Annak idején megkaptuk peres úton a Fejér megyei pályázatok rendszerét – ez nem nemzeti parkos, hanem NFA-s –, és bizonyítani tudtuk, hogy majdnem mindig szubjektív szempontok döntötték el a pályázatok eredményeit, és nem objektívek. Erről diagramokat gyártottak a kollégáim, amiket be is mutattunk a sajtónak. Miért ne lehetne meg a lehetősége annak, hogy egy átláthatóbb, nyíltabb döntéshozás szülessen, titoktartási szerződésekkel, de a demokráciának egy fejlettebb változatával? Még egyszer mondom, gyakorlatilag megvan a lehetősége annak, hogy csak tanácskozási joggal, kisebbségben ott legyünk és lássuk azt, hogy mi miért történik. Nincs erre lehetőség?

ELNÖK: Köszönjük. Kormánypárti képviselőtársaim a második körben kívánnak-e kérdezni. *(Nincs jelentkező.)* Nem. Akkor államtitkár úr, önöké a szó.

DR. NAGY ISTVÁN államtitkár (FM): Hadd menjek megint visszafelé. Sallai képviselőtársamnak mondom, nem volt még példa arra – kedves képviselőtársaim igazolhatják a szavaim –, hogy valaki ellenzéki képviselőnek nem engedett egy KEHI-jelentésbe belenézni. Ebből is érezkelheti, hogy a kormány célja nem a titkolózás, hanem a minél nagyobb nyilvánosság, a minél nagyobb átláthatóság ennél a

kérdésnél. Az, hogy a KEHI-jelentést végignézhatték, az abban foglalt konzekvenciákat megismerhették képviselőtársaim, pontosan annak a jele, hogy a kormánynak nincs mit titkolna, és hogy a kormány szembenéz azzal a hibával, ami ebben a rendszerben elkövetődött, és mindent megtesz azért, hogy ez egy tiszta, átlátható, bizalommal övezett pályázati forma lehessen. Az új pályázati rendszerben a negyedik kör már így jelent meg. Amikor a KEHI menet közben észrevételezte a minisztérium felé az anomáliákat, akkor a Földművelésügyi Minisztérium utasította az NFA-t arra, hogy a kifogásokat figyelembe véve az új rendszer szerint pályáztassa meg a kiírt területeket. *(Harangozó Gábor István: Mikortól, államtitkár úr?)*

DR. SZINAY ATTILA helyettes államtitkár (FM): Hadd egészítsem ezt ki. Már utaltam arra, hogy azok az észrevételek, amelyeket osztott az FM, a 2/2014.(VII.28.) számú FM-utasítással kerültek be a pályázatba. *(Harangozó Gábor István: VII. hó 28?)* Igen. A 2/2014.(VII.28.) számú FM-utasítás módosította a pályázati rendszer alapját képező 12/2012.(VI.8.) számú VM-utasítást. *(Harangozó Gábor István: Köszönöm szépen. Szabad még szólnom, elnök úr?)*

ELNÖK: Parancsoljon, képviselő úr!

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. Örülök, hogy a minisztérium ennyire ráértett, és még a KEHI-vizsgálat előtt, annak tanulságait levonva sikerült módosítania a pályázati rendszert. De nem ezért kértem szót.

Nem hiszem, hogy amit Pócs képviselő úr elmondott, az válaszra méltó lenne, de mégis úgy döntöttem, hogy idézek egy levélből, amelyben a károsult gazdák leírják a miniszterelnök úrnak, hogy kik ők. Ez talán államtitkár urat is érdekli, mert ő is megkérdőjelezte mindezt. Ők azt írták, hogy „alulírottak, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága haszonbérleti pályázatán vesztes, a pályázatok eredményeként a tönkremenetel szélén álló, többeszes állatállományukkal legelő nélkül maradt gazdák az alábbiakkal fordulunk önhöz: alulírottak évtizedek óta gazdálkodunk a Hortobágyon, és azokban az időkben is földből éltünk, amikor az még nem volt üzlet, lényegében senkinek nem kellett. Mi hosszú évek munkájával építettük fel a gazdaságainkat, neveltük állatállományunkat, küzdöttünk a természeti viszontagságokkal”. Nem olvasok fel többet ebből a nyílt levélből, de javaslom a figyelmükbe, mert érdemes elolvasni. 36 család írta alá ezt a levelet.

Ha azt gondolják, hogy ezeket el lehet fedni a múltból idehozott akármilyen nevekkal, akikről én azt sem tudom, hogy kicsodák, olyan dolgokkal vagdalkoznak, amiket én le se tudok ellenőrizni, hogy hogy volt, hogy nem volt, ennek, tisztelt képviselőtársam, nincs értelme. Itt most a hortobágyi ügyről van szó, ahol maga a KEHI állapított meg visszasságokat. Ahogy Sallai R. Benedek képviselőtársam említette, itt volt 31 olyan társaság, amely kifejezetten azért jött létre, hogy megszerezze a pályázatokkal járó támogatást, holott előtte soha nem gazdálkodtak, azóta sem gazdálkodnak és nem is fognak. Ezeket az ügyeket lenne jó tisztázni. Ma néhány pici részlettel tudunk többet arról, hogy milyen vizsgálat zajlott, és hogy ez a vizsgálat hogy áll. Az viszont biztos, hogy a miniszterelnök úr ebben a kérdésben – mint ahogy eddig mindig – most sem mondott igazat, hiszen se lezárt vizsgálat nincs, se konkrét intézkedések nem történtek annak érdekében, hogy végül is kiktől kell elvenni a földet, és kié lesz az a föld, amit mások tisztességtelenül szereztek meg. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Államtitkár úr, parancsoljon!

DR. NAGY ISTVÁN államtitkár (FM): Azt gondoltam, hogy tudunk egymással beszélni komolyabb politikai felhang nélkül is; nagyon sajnálom, hogy ez nem sikerült. Sajnálom ezt a vagdalkozást, mert ma tízszer több földtulajdonos van az új rendszer szerint, mint amennyi korábban volt. Tízszer több család tud megélni ugyanakkora területből, mint amekkorát korábban használtak egyesek. Ezt minden politikai felhang nélkül nagyon szeretném hangsúlyozni.

Azt pedig, amit a miniszterelnök úr személyére mondott, határozottan szeretném visszautasítani, hiszen utasítást adott a miniszter úrnak, intézkedjen a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága felé – ahogy az előbb is elmondtam –, hogy készítsék elő a 14 szerződés felbontását. Ennél konkrétabb intézkedés mi lehet még? Miniszter úr a múlt hét péntekén intézkedett ebben az ügyben, pont azért, hogy minél hamarabb, minél gyorsabban újra ki lehessen írni a pályázatot, mert – ahogy ön is mondta – jön az április, jön a kihajtás ideje. Addig szeretnénk tiszta viszonyokat teremteni, szeretnénk újra pályázati rendbe állítani ezeket a területeket, hogy az első perctől az utolsóig, az első négyzetmétertől az utolsóig gondozott és rendezett területek lehessenek, amelyek az állatállomány fejlődését és az ott élők megélhetését szolgálhassák. Ezt politikai felhanggal illetni ezen az ülésen kár volt. Én azt szeretném, ha szót értenénk egymással és megértenénk egymást. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Harangozó képviselő úr kért lehetőséget viszonzásra. De most már a viszonzás viszonzásának a viszonzása következik, ezért ha még valamit szeretne megkérdezni, azt kérem, hogy egyben fogalmazza meg.

HARANGOZÓ GÁBOR ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. Szeretném visszautasítani államtitkár úrnak a politikai felhangról szóló megjegyzését. Nem állítottam olyat, ami ne lenne tényszerű. Abban viszont egyetérttek, hogy támogatandó cél az, hogy minél több ember tudjon megélni vidéken a földből. Ha tízszer annyi ember tud ma vidéken megélni a földből, mint korábban, akkor annak mindannyian kell, hogy örüljünk. Én is nagyon örülnék annak, ha ez így önmagában egy helytálló kijelentés lenne. De nagyon jelentős számú esetben a földet úgy kapják meg emberek, hogy a pályázati feltételeknek nem felelnek meg, de van nekik szép fideszes tagkönyvük, amire megkapják a földeket. Azt pedig, hogy a Fidesz vidéki kiszolgáltatottságra épülő hatalomgyakorlásának eszközévé válik a magyar földpályázati rendszer, én kifejezetten sajnálatos dolognak tartom. S akkor ez volt a politikai megjegyzésem az ülés végén. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő úr. Más témában van-e még hozzászólás, kérdés, vélemény? Államtitkár úr!

DR. NAGY ISTVÁN államtitkár (FM): Csak annyit engedjenek meg nekem – a politika már csak ilyen –, hogy a képviselő úrnak ezt a megjegyzését határozottan visszautasítsam, mert ez semmilyen célból nem felel meg a valóságnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Az 1. napirendi pont tárgyalását lezárom.

Egyebek

2. napirendi pontunk az egyebek. Van-e valakinek kérdése, észrevétele, bármilyen bejelenténivalója? *(Nincs jelentkező.)* Államtitkár úrnak van-e valamilyen frenetikus bejelenténivalója? *(Dr. Nagy István: Köszönöm, nincs.)* Nincs. Köszönöm szépen.

Az ülés berekesztése

Az ülést berekesztem. További szép napot kívánok mindenkinek.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 46 perc)

Dr. Legény Zsolt
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Soós Ferenc